

BOSNA I HERCEGOVINE
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj 07 0 K 012876 23 Kžk
Sarajevo, 31.05.2024. godine

U IME FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE!

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija Ismete Mujanović kao predsjednice vijeća, Sonje Radošević i dr. sc. Mirze Hukeljića kao članova vijeća, uz sudjelovanje zapisničarke Senide Kurtović, u krivičnom predmetu protiv optuženog N.P., zbog zbog krivičnih djela Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. i Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. preuzetog Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, po optužnici Kantonalnog tužiteljstva Hercegovačko-neretvanskog kantona broj T07 0 KTRZ 0007303 15 2 od 25. 01. 2016. godine, na pretresu održanom dana 24.05.2024. godine u prisustvu federalne tužiteljice Fikrete Vranjkovine, optuženog N.P. i njegovog branitelja Branka Karadeglića, advokata iz Čapljine, donio je i dana 31.05.2024. godine javno objavio

PRESUDU

Optuženi, N.P., zv „N.“, sin S. i Lj., rođene M., rođen godine u G.i, općina Č., sa prebivalištem na adresi G. bb, Č., po nacionalnosti Hrvat, državljanin Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske, JMB ..., po zanimanju ,,,, pismen, završio višu strojarsko poljoprivrednu školu, razveden, otac troje punoljetne djece, služio vojsku 1985. godine u B.T., nema čin rezervnog vojnog starješine, nije odlikovan, srednjeg imovnog stanja, ranije neosuđivan, ne vodi se drugi krivični postupak

KRIV JE

Što je

Za vrijeme rata u Bosni i Hercegovini, te za vrijeme oružanog sukoba između Armije Republike Bosne i Hercegovine i Hrvatskog vijeća obrane, u logoru „G.“, u kojem su bili zatvoreni civili bošnjačke nacionalnosti, kao pripadnik Hrvatskog vijeća obrane, u svojstvu stražara zaduženog za čuvanje civila bošnjačke nacionalnosti zatvorenih u hangaru broj 3, postupao suprotno odredbi člana 3. stav 1. tačke a) i c) Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba za vrijeme rata od 12.08.1949. godine, tako što je:

- 1) Neutvrđenog dana mjeseca rujna 1993. godine, u večernjim satima, u logoru „G.“, nanosio povrede tjelesnog integriteta prema zatvorenom civilu bošnjačke nacionalnosti M.Ž., tako što ga je u dva navrata izvodio iz hangara broj 3, zbog toga što je on na njegovu naredbu zarobljenim civilima i ratnim zarobljenicima da naprave prolaz u hangaru rekao „ovo je koridor za N.“, pa ga je tom prilikom udario nogom u stražnjicu i rukom u predjelu lica, a zatim ga udario kundakom od puške u predjelu prsa i lica uslijed čega mu je lice bilo krvavo i desni isječene, a potom ga vratio u hangar te obavijestio zamjenika upravnika logora „G.“ N.A. o ponašanju oštećenog M.Ž.,
- 2) Neutvrđenog dana mjeseca listopada 1993. godine, u logoru „G.“, nečovječno postupao prema zatvorenom civilu bošnjačke nacionalnosti M.A., tako što ga je ispred hangara broj 3, nakon što je utvrdio da je u hangar pokušao krišom unijeti hranu koju je dobio prilikom obavljanja radova u vojarni G., natjerao da skine sa sebe svu odjeću, odnosno da se skine do gola, što je M.A. morao učiniti, a zatim izvukao pištolj iz futrole, repetirao ga i stavio mu u usta, uslijed čega je M.A. pretrpio snažnu duševnu bol i strah da će biti ubijen,

Čime je počinio krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. preuzetog Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije,

pa mu sud na osnovu navedenog zakonskog propisa i primjenom odredaba 41. stav 1., 42., stav 1. tačka 2), 43. stav 1. tačka 1), 48. stav 1. preuzetog Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, za krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. preuzetog Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije utvrđuje kaznu zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine, te primjenom odredbe člana 49. stav 1. preuzetog Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, uzima utvrđenom kaznu zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine na koju je optuženi N.P., zbog učinjenog krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. preuzetog Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije osuđen presudom Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 07 0 K 012876 22 Kž 2 od 02.10.2023. godine, te optuženog N.P. na osnovu člana 48. stav 2. tačka 3) preuzetog Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije

OSUĐUJE

NA JEDINSTVENU KAZNU ZATVORA U TRAJANJU OD 1 (JEDNE) GODINE I 9 (DEVET) MJESECI

Na osnovu člana 202. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine, optuženi se obavezuje da Kantonalnom sudu u Mostaru naknadi troškove krivičnog postupka u iznosu od 200,00 KM i plati paušal u iznosu od 300,00 KM, te da

Vrhovnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine naknadi troškove paušala u iznosu od 100,00 KM, u roku od 15 dana od dana pravosnažnosti presude, pod prijetnjom prinudnog izvršenja.

Na osnovu člana 212. stav 3. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine, porodica oštećenog M.Ž. i oštećeni M.A. se sa imovinskopравnim zahtjevom upućuju na parnični postupak.

Образложење

Optužnicom Kantonalnog tužiteljstva Hercegovačko-neretvanskog kantona broj T07 0 KTRZ 0007303 15 2 od 25.01.2016. godine, koja je potvrđena od strane sudije za prethodno saslušanje 01.02.2016. godine, optuženi N.P. je optužen da je počinio krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. preuzetog Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (u daljem tekstu: preuzeti KZ SFRJ). Navedena optužnica je u postupku pred prvostepenim sudom dana 04.07.2022. godine, izmijenjena od strane postupajućeg tužitelja, tako što je optuženom N.P., za radnje opisane u tačkama 1) i 2) optužnice, stavljeno na teret da je počinio krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. preuzetog KZ SFRJ, u sticaju sa krivičnim djelom Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. preuzetog KZ SFRJ za radnje opisane u tački 3) optužnice.

Presudom Županijskog/Kantonalnog suda u Mostaru broj 07 0 K 012876 16 K od 03.12.2020. godine, optuženi N.P. je oglašen krivim da je počinio krivična djela Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. i Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. preuzetog KZ SFRJ, za koja mu je izrečena jedinstvena kazna zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine i 6 (šest) mjeseci. Na osnovu člana 202. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine (ZKP FBiH), optuženi je obavezan da na ime sudskog paušala Županijskom/Kantonalnog sudu plati iznos od 500,00 KM, u roku od 15 dana računajući od dana pravosnažnosti presude, a da se oštećeni (koji nisu imenovani), sukladno odredbi člana 212. stav 3. ZKP FBiH, radi ostvarivanja imovinskopравnog zahtjeva upućuju na parnicu.

Rješenjem Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 07 0 K 012876 21 Kž od 25.04.2022. godine, djelimičnim uvažavanjem žalbe branitelja optuženog N.P., ukinuta je presuda Županijskog/Kantonalnog suda u Mostaru broj 07 0 K 012876 16 K od 03.12.2020. godine i predmet vraćen prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

U ponovnom suđenju, presudom Županijskog/Kantonalnog suda u Mostaru broj 07 0 K 012876 16 K 2 od 05.07.2022. godine, optuženi P.N. je oglašen krivim zbog krivičnih djela Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. i Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. preuzetog KZ SFRJ, te mu je sud primjenom članova 41., 42., 43. i 48. preuzetog KZ SFRJ, za krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. preuzetog KZ SFRJ, utvrdio kaznu zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine, za krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. preuzetog KZ SFRJ, kaznu zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine, a zatim ga je na osnovu člana 48. stav 2. tačka 3) preuzetog KZ SFRJ, osudio na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine i 6 (šest) mjeseci. Na osnovu člana 202. stav 1. ZKP FBiH, optuženi je obavezan da plati troškove sudskog paušala u iznosu od

500,00 KM, u roku od 15 dana od dana pravosnažnosti presude. Na osnovu člana 212. stav 3. ZKP FBiH, oštećeni su sa imovinskopравnim zahtjevom upućeni na parnični postupak.

Presudom Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 07 0 K 012876 22 Kž 2 od 02.10.2023. godine, stavom prvim, žalba branitelja optuženog N.P., u dijelu koji se odnosio na tačku 3) izreke prvostepene presude, je odbijena kao neosnovana i u tom dijelu presuda Županijskog/Kantonalnog suda u Mostaru broj 07 0 K 012876 16 K 2 od 05.07.2022. godine potvrđena, pa je optuženi N.P. za krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. preuzetog KZ SFRJ primjenom odredaba 41. stav 1., 42. stav 1. tačka 2) i 43. stav 1. tačka 1) preuzetog KZ SFRJ osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine. Stavom drugim navedene presude, djelimično je uvažena žalba branitelja optuženog N.P. u dijelu koji se odnosio na tačke 1) i 2) izreke prvostepene presude, pa je u tom dijelu ukinuta presuda Županijskog/Kantonalnog suda u Mostaru broj 07 0 K 012876 16 K 2 od 05.07.2022. godine i u tom dijelu određeno održavanje pretresa pred Vrhovnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine.

Na pretresu održanom pred ovim sudom, u skladu sa članom 332. stav 2. ZKP FBiH, preuzeti su dokazi izvedeni tokom prvostepenog postupka i to iskazi svjedoka Dž. (H) T., S. Š., D.A., E.V., M.A., A.Š., Dž. (H.) T., Š.Š., Z.Š., S.J., I.K. i Č., Zapisnik o uviđaju broj Kri 41/96 od 12.11.1996. godine, Informacija o identifikaciji 26 mrtvih tijela od 08.11.1996. godine, Zapisnik o saslušanju svjedoka Dž.T. sin H.broj T07 0 KTRZ 0007303 13 od 14.10.2015. godine, sačinjen od strane Kantonalnog tužilaštva HNK, Zapisnik o saslušanju svjedoka S. Š. broj T07 0 KTRZ 0007303 13 od 17.09.2015. godine, sačinjen od strane Kantonalnog tužilaštva HNK, Zapisnik o saslušanju svjedoka D.T., sina H. broj T07 0 KTRZ 0007303 13 od 28.10.2015. godine sačinjen od strane Kantonalnog tužilaštva HNK, Zapisnik o saslušanju svjedoka Dž.T. sina H. broj T-16-12/3-1-04-2-Z-348/11 od 10.11.2011. godine, Zapisnik o saslušanju svjedoka S.Ž., broj T07 0 KTRZ 0007303 13 od 02.11.2015. godine sačinjen od strane Kantonalnog tužilaštva HNK, Zapisnik o saslušanju svjedoka H.O., broj T07 0 KTRZ 0007303 13 od 02.11.2015. godine sačinjen od strane Kantonalnog tužilaštva HNK, Izvod iz matične knjige umrlih za lice S.Ž. Općina Stolac broj 04/1-01-15-4-209/2020 od 25.05.2020. godine, Izvod iz matične knjige umrlih za lice H.O., Općina Stolac, broj 04/1-01-15-4-210/2020 od 25.05.2020. godine, kopija Odluke o proglašenju ratnog stanja, objavljena u „Sl. list RBiH“ br. 7/92 od 20.06.1992. godine, kopija Uredbe sa zakonskom snagom o oružanim snagama Bosne i Hercegovine, objavljena u „Sl. Glasnik RBiH“ br. 4/92 od 20.05.1992. godine, kopija Odluke o uspostavi Hrvatske zajednice Herceg Bosna, objavljene u „Narodni list HZHB“ od 18.11.1991. godine, kopija Odluke o formiranju Hrvatskog vijeća odbrane, objavljena u „Narodni list HZHB“ br. 2/92 od 08.04.1992. godine, kopija Odluke o ukidanju ratnog stanja, objavljena u „Sl. List RBiH“ br. 50 od 28.12.1995. godine, Informacija o stanju u VIZ G., Ministarstvo obrane, Sigurnosno informativna služba Centar SIS-a Čapljina br: 02-4/2-3-089/93 od 07.12.1993. godine, ovjeren od strane Tužilaštva Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju br. 01546110-01546112, Izvješće Sektora za SIS i Vojnu policiju u svezi rada Konačišta ratnih zarobljenika „G.“ i „H.“ interna dostavna knjiga, broj 02-1-II-03/93 ovjeren od strane Tužilaštva Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju br. 01026832-01026837 čiji je sastavni dio Izvješće Sektora za SIS i Vojnu policiju urudžbeni broj 02-4-2/93-10 nastao u Posušju dana 18.11.1993. godine koji na prijemnom štambilju nosi datum

03.12.1993. godine, Informacija Odjel Obrane Sektor Sigurnosti br: 024-1-1351/93 od 20.09.1993. godine, ovjeren od strane Tužilaštva Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju br. 01505806-01505807, dopis Ministarstva Odbrane/obrane Bosne i Hercegovine br: 13-04-1-164-1/15 od 06.11.2015. godine sa ovjerenim popisom vojnih osoba VOB – .. za 50. Domobranksu pukovnicu HVO ...“ gdje je pod rednim brojem upisan N. (S.) P., Izvod iz matične knjige umrlih za M. (H.) Ž. Matičnog ureda Grada Mostara br: 04/1-III-15-3-264/201 od 11.01.2011. godine, Informacija o toku identifikacije 26 mrtvih tijela Ministarstva Unutrašnjih poslova, Centar službi bezbjednosti Mostar, Zapisnik o uviđaju Višeg suda u Mostaru br: Kri-41/96 od 12.11.1996. godine, Izvod iz matične knjige umrlih za M. (M.) B. Matičnog ureda Grada Mostara broj 04/1-15-4-6231/2015 od 15.12.2015. godine, Podaci iz kaznene evidencije za optuženog N.P., dostavljeni od PU Čapljina broj 02-02/6-72/16 od 12.01.2016. godine, troškovnik Kantonalnog tužilaštva HNK broj T07 0 KTRZ 0007303 15 2 od 25.01.2016. godine, Presuda Suda BiH broj S1 1 K 14269 13 Kžk od 24.01.2014. godine, Zapisnik o saslušanju svjedoka S.Š. pred Odsjekom za istraživanje ratnih zločina i krivičnih djela kažnjivih po Međunarodnom ratnom i humanitarnom pravu broj P-16-12/3-1-04-2-Z-272/11 od 09.08.2011. godine, Zapisnik o saslušanju svjedoka A.Š. pred Odsjekom za istraživanje ratnih zločina i krivičnih djela kažnjivih po Međunarodnom ratnom i humanitarnom pravu broj P-16-12/3-1-04-2-Z-215/11 od 01.06.2011. godine, Zapisnik o saslušanju svjedoka A.Š., dat pred Županijskim tužiteljstvom u Mostaru 28.10.2015. godine, Zapisnik o saslušanju svjedoka S.Š., dat pred Tužiteljstvom BiH 21.12.2005. godine, Zapisnik o saslušanju svjedoka E.V., dat pred Tužiteljstvom u Mostaru 22.09.2015. godine, Zapisnik o saslušanju svjedoka E.V. pred Odsjekom za istraživanje ratnih zločina i krivičnih djela kažnjivih po Međunarodnom ratnom i humanitarnom pravu broj P-16-12/3-1-04-2-Z-217/11 od 02.06.2011. godine, Zapisnik o saslušanju svjedoka E.V., dat u Tužiteljstvu BiH 11.11.2005. godine, Zapisnik o saslušanju svjedoka M.A., dat pred Tužiteljstvom u Mostaru 01.09.2015. godine, Nalaz i mišljenje specijaliste sudske medicine prof. dr. Nermina Sarajlića od 20.01.2016. godine, kao i njegov iskaz koji je sastavni dio tog nalaza, te Ovjerena preslika nalaza i mišljenja specijaliste sudske medicine prof. dr. Ilijasa Dobrače sa fotodokumentacijom broj 221/98 od 29.07.1998. godine.

Nakon provedenog dokaznog postupka federalna tužiteljica je na pretresu pred ovim sudom izmijenila optužnicu na način da je, kada je u pitanju tačka 1) optužnice, umjesto navoda „nanosio povrede tjelesnog integriteta ratnom zarobljeniku M.Ž.“, unijela navod „nanosio povrede tjelesnog integriteta prema zatvorenom civilu bošnjačke nacionalnosti M.Ž.“. Također, kada je u pitanju tačka 2) optužnice, federalna tužiteljica je istu izmijenila na način da je umjesto navoda „nečovječno postupao prema ratnom zarobljeniku M.A.“, unijela navod „nečovječno postupao prema zatvorenom civilu bošnjačke nacionalnosti M.A.“. U ostalim dijelovima tačke 1) i 2) optužnice su ostale neizmijenjene. Nakon ovih izmjena, federalna tužiteljica je promijenila i pravnu kvalifikaciju, pa je optuženi N.P., umjesto za krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. preuzetog KZ SFRJ, optužen za krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. preuzetog KZ SFRJ.

Nakon izmjene optužnice od strane federalne tužiteljice, branitelj optuženog N.P. je iznio primjedbu da se tužiteljica ponovo pozvala na Ženevsku konvenciju o zaštiti građanskih lica za vrijeme rata i tačke a) i c) zajedničkog člana 3., što je, po stavu branitelja optuženog,

suprotno „do sada prvostepenoj presudi i suprotno stavu iz drugostepene presude ovoga suda“. Međutim, prema članu 290. ZKP FBiH, ako tužitelj ocijeni da izvedeni dokazi ukazuju da se izmijenilo činjenično stanje izneseno u optužnici, on može do okončanja dokaznog postupka izmijeniti optužnicu, pa se iznesenim navodima branitelja optuženog ne dovodi u pitanje ovlaštenje tužitelja da postupa u skladu sa navedenom odredbom procesnog zakona.

Branitelj optuženog je nakon izmjene optužnice od strane federalne tužiteljice predložio da se u postupku pred ovim sudom ispita svjedok Dž.D. i da se izvrši suočenje između svjedoka M.A. i Z.Š.. Kada je u pitanju svjedok Dž.D., branitelj je predložio da se isti ispita na okolnosti da li je bio prisutan prilikom izvođenja oštećenog M.Ž. iz hangara, jer kako navodi branitelj, prema saznanjima svjedoka koji su ispitani, a čiji iskazi su preuzeti, proizilazi da je Dž.D. bio prisutan, pa bi on u svjedočenju pred ovim sudom trebao da opiše „šta je tu i kakav je položaj bio optuženog“ i kakva je njegova uloga bila u svemu tome, pa bi se svjedočenjem ovog svjedoka, po mišljenju branitelja otklonile svake sumnje kada su u pitanju radnje za koje se njegov branjenik tereti da ih je poduzeo prema oštećenom M.Ž.. Nadalje, kada je u pitanju oštećeni M.A., branitelj optuženog je predložio da se ispita svjedok Dž.D., budući da je bio kao starješina hangara u logoru „G.“ i bio je prisutan prilikom pretresa svih zatvorenika kada su dolazili sa rada. U konačnici, branitelj je predložio i suočenje između M.A. i Z.Š. na okolnosti pretresanja M.A. iz razloga što je M.A. u svom iskazu govorio da je prilikom preduzetih radnji prema njemu od strane optuženog, bio prisutan Z.Š., a svjedok Z.Š. je u svom iskazu negirao ne samo to, nego je u svom iskazu svjedočio da nije bilo nikakvih pretresanja zatvorenih lica ni od koga.

Navedene prijedloge odbrane, sud je odbio iz sljedećih razloga:

Kada je u pitanju prijedlog odbrane da se svjedok Dž.D. ispita na okolnosti kako je to predloženo od strane branitelja optuženog, kao i da se izvrši suočenje između svjedoka M.A. i Z.Š., sud je u smislu člana 278. stav 2. ZKP FBiH, našao da je izvođenje ovih dokaza nepotrebno odnosno da nemaju značaja za predmet, budući da su na navedene okolnosti izvedeni drugi mnogobrojni dokazi, koje će sud cijeniti u skladu sa članom 296. stav 2. ZKP FBiH.

Branitelj optuženog je u postupku pred ovim sudom iznio stav da radnje koje se njegovom branjeniku izmijenjenom optužnicom od strane federalne tužiteljice stavljaju na teret, ulaze u pravnu konstrukciju produženog krivičnog djela, zbog čega je predložio da ovaj sud primjenom principa *ne bis in idem*, u ovom krivičnom predmetu donese presudu kojom se optužba odbija, jer se po stavu branitelja optuženog, radi o presuđenoj stvari. Uporište za navedene tvrdnje branitelj optuženog vidi u tome što je u ovom krivičnom predmetu, presudom Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 07 0 K 012876 22 Kž 2 od 02.10.2023. godine, žalba branitelja optuženog N.P., u dijelu koji se odnosio na tačku 3) izreke prvostepene presude, odbijena kao neosnovana i u tom dijelu presuda Županijskog/Kantonalnog suda u Mostaru broj 07 0 K 012876 16 K 2 od 05.07.2022. godine je potvrđena, pa je optuženom N.P. za krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. preuzetog KZ SFRJ, primjenom odredaba 41. stav 1., 42. stav 1. tačka 2) i 43. stav 1. tačka 1) preuzetog KZ SFRJ, izrečena kazna zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine. S tim u vezi, branitelj optuženog je

ukazao da se u konkretnom slučaju radi o istom događaju, koji je poduzet prema istim zaštićenim licima – zatvorenim civilima bošnjačke nacionalnosti u isto vrijeme, tj. septembra mjeseca 1993. godine i na istom mjestu.

Ove navode branitelja optuženog sud nalazi neosnovanim, imajući pri tome u vidu relevantnu praksu Ustavnog suda Bosne i Hercegovine (Ustavni sud BiH) i Evropskog suda za ljudska prava (ESLJP), koji su u svojim odlukama precizno definisali uslove koji se nužno moraju ispuniti da bi se u svakom konkretnom slučaju utvrdilo postojanje dvostrukog suđenja ili kažnjavanja u smislu člana 4. Protokola broj 7 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (EKLJP). U tom smislu se traži potvrđan odgovor na slijedeća pitanja: a) je li prva kazna po svojoj prirodi bila krivičnopravna, b) je li djelo zbog kojeg je apelant gonjen isto (*idem*), te c) je li postojala dvostrukost postupka (*bis*).

Vezano za prvo pitanje na koje je kod razmatranja problema postojanja povrede načela *ne bis in idem* potrebno odgovoriti valja istaći da član 4. Protokola broj 7 uz EKLJP nije ograničen samo na pravo da se ne bude dva puta kažnjen, nego je tom odredbom obuhvaćeno i pravo da se ne bude dva puta suđen. U predmetu Sergey Zolotuhkin protiv Rusije ESLJP je na ovu okolnost u paragrafu 83. zauzeo stav da „član 4. Protokola broj 7. sadrži osigurač protiv toga da se nekome ponovo sudi ili da ponovo bude podložan progonu ili novom postupku, a ne zabranu druge osuđujuće ili oslobađajuće odluke.“

Kada se govori o konkretnom predmetu treba podsjetiti da je presudom Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 07 0 K 012876 22 Kž 2 od 02.10.2023. godine, stavom prvim žalba branitelja optuženog N.P., u dijelu koji se odnosio na tačku 3) izreke prvostepene presude, odbijena kao neosnovana i u tom dijelu presuda Županijskog/Kantonalnog suda u Mostaru broj 07 0 K 012876 16 K 2 od 05.07.2022. godine je potvrđena, pa je optuženom N.P. za krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. preuzetog KZ SFRJ, primjenom odredaba 41. stav 1., 42. stav 1. tačka 2) i 43. stav 1. tačka 1) preuzetog KZ SFRJ, izrečena kazna zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine. Slijedom navedenog, opravdanim se pokazuje zaključak da priroda djela iz ovog krivičnog postupka, koji je okončan pravomoćnom presudom Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 07 0 K 012876 22 Kž 2 od 02.10.2023. godine, ulazi u sferu krivičnog postupka prema sadržaju člana 4. Protokola broj 7 uz EKLJP.

Dalje, kod referiranja na drugo pitanje - je li djelo isto (*idem*) - treba istaći da je za postojanje presuđene stvari potrebno utvrditi identitet (subjektivni i objektivni) između djela koje je obuhvaćeno ranije donesenom pravomoćnom odlukom (meritornom presudom ili rješenjem o obustavljanju postupka) i djela koje je predmet ovog krivičnog postupka. U tom smislu valja podsjetiti na stav ESLJP iz predmeta Sergey Zolotuhkin protiv Rusije, paragraf 82., sa slijedećim sadržajem: „Prema tome, Sud zauzima stajalište da se član 4. Protokola br. 7. mora shvatiti na način da zabranjuje krivični progon ili suđenje za 'drugo' djelo u mjeri u kojoj ono proizlazi iz istovjetnih činjenica ili činjenica koje su u biti iste.“ Odgovor na pitanje radi li se o istovjetnim ili bitno istim činjenicama isključivo mogu dati činjenični opisi djela iz pravomoćno okončanog postupka i onog u kojem se vrši provjera moguće povrede načela *ne bis in idem* iz prethodno navedene konvencijske odredbe.

U konkretnom slučaju, naprijed navedenom presudom Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 07 0 K 012876 22 Kž 2 od 02.10.2023. godine, optuženi N.P. je oglašen krivim za radnje što je „neutvrđenog dana početkom mjeseca listopada 1993. godine, u logoru „G.“, nečovječno postupao prema zatvorenim civilima bošnjačke nacionalnosti tako što je u hangaru broj 3, nakon što je primijetio da je neko od zatvorenika pušio cigarete, prišao Š.Š. i M.B., izvadio pištolj, repetirao ga, izveo ih iz hangara te odveo do stuba rasvjete u krugu logora „G.“ gdje im je naredio da kleče na koljenima što su morali i učiniti, pa je tako Š.Š. klečao na betonu, a M.B. u vodi koja je isticala iz cisterne u periodu od oko sat vremena, a nakon toga im je naredio da sjede na tom mjestu, uslijed čega su Š.Š. i M.B. pretrpjeli tešku duševnu bol i povredu ljudskog dostojanstva“.

Na pretresu pred ovim sudom, optuženi se teretio za radnje što je pod 1) „neutvrđenog dana mjeseca rujna 1993. godine, u večernjim satima, u logoru „G.“, nanosio povrede tjelesnog integriteta prema zatvorenom civilu bošnjačke nacionalnosti M.Ž., tako što ga je u dva navrata izvodio iz hangara broj 3, zbog toga što je on na njegovu naredbu zarobljenim civilima i ratnim zarobljenicima da naprave prolaz u hangaru rekao „ovo je koridor za N.“, pa ga je tom prilikom udario nogom u stražnjicu i rukom u predjelu lica, a zatim ga udario kundakom od puške u predjelu prsa i lica uslijed čega mu je lice bilo krvavo i desni isječene, a potom ga vratio u hangar te obavijestio zamjenika upravnika logora „G.“ N.A. o ponašanju oštećenog M.Ž.“, i što je pod 2) „neutvrđenog dana mjeseca listopada 1993. godine, u logoru „G.“, nečovječno postupao prema zatvorenom civilu bošnjačke nacionalnosti M.A., tako što ga je ispred hangara broj 3, nakon što je utvrdio da je u hangar pokušao krišom unijeti hranu koju je dobio prilikom obavljanja radova u vojarni G., natjerao da skine sa sebe svu odjeću, odnosno da se skine do gola, što je M.A. morao učiniti, a zatim izvukao pištolj iz futrole, repetirao ga i stavio mu u usta, uslijed čega je M.A. pretrpio snažnu duševnu bol i strah da će biti ubijen“.

Iz prezentiranih opisa proizlazi da se opisi preduzetih radnje odnose na istu osobu - optuženog N.P., da su radnje koje su optuženom stavljene na teret i u „prvom“ i u ovom postupku počinjenje u istom vremenskom okviru, te da se radi o radnjama koje nisu poduzete prema istim oštećenima. Optuženi se, naime u ovom krivičnom postupku tereti da je nečovječno postupao prema civilima bošnjačke nacionalnosti M.Ž. i M.A.u, a u „prvom“ krivičnom postupku da je nečovječno postupao prema civilima bošnjačke nacionalnosti Š.Š. i M.B.. Iz navedenog slijedi da se ne radi o istom djelu i da u smislu člana 4. Protokola broj 7 uz EKLJP nije ispunjen drugi uvjet - je li djelo zbog kojeg je apelant gonjen isto (*idem*).

Nadalje, kod referiranja na treće pitanje - je li postojala dvostrukost postupka (bis), u odluci broj AP-3555/13 od 09.12.2014. godine Ustavni sud BiH je, referirajući se na praksu ESLJP o predmetnom načelu i njegovoj primjeni, u paragrafu 69., između ostalog naveo da ... „primjećuje da pojam *bis* postavlja pitanje koje vrste sudskih odluka aktiviraju primjenu ovog načela“ ..., pa je, dalje, vezano za iste okolnosti, zasnivajući pri tome iznesenu ocjenu također na praksi ESLJP, u paragrafu 70., određeno naveo slijedeće: „Dakle, Ustavni sud prije svega podsjeća da je za primjenljivost člana 4. Protokola 7 uz Evropsku konvenciju potrebno da postoji krivični postupak okončan pravomoćnom presudom, da postoji drugi postupak i da postoji pravomoćna osuđujuća ili oslobađajuća presuda.“, odnosno da za primjenu ranije

navedene odredbe ... „nije dovoljno da odluka ima snagu *res iudicata*, već je potrebno da ona bude oslobađajuća ili osuđujuća.“ Ovdje je potrebno podsjetiti da u konkretnom slučaju kada su u pitanju radnje optuženog poduzete prema zatvorenim civilima bošnjačke nacionalnosti M.Ž. i M.A., krivični postupak nije okončan pravomoćnom osuđujućom ili oslobađajućom presudom (čime bi u ovoj krivičnopravnoj stvari bilo meritorno odlučeno o krivnji optuženog pa bi bio ostvaren i treći uvjet za primjenu načela *ne bis in idem* u postupku pred ovim sudom).

Naposljetku, navod branitelja optuženog da se u konkretnom slučaju radi o produženom krivičnom djelu Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. prezetog KZ SFRJ je neprihvatljiv, jer se radi o napadu na različite osobe, pri čemu je odlučna okolnost da se radi o napadu na osobne vrijednosti (tjelesni integritet, lično dostojanstvo itd.), tako da ne postoje uvjeti da se dvije samostalne radnje za koje je optuženi ovom presudom oglašen krivim i radnje za koje je pravosnažno osuđen, kvalificiraju kao produženo krivično djelo.

Nakon ocjene svih dokaza kako pojedinačno tako i u njihovoj međusobnoj vezi, ovaj sud je odlučio kao u izreci ove presude, pri čemu se primarno rukovodio slijedećim razlozima:

Činjenica da je u inkriminisanom periodu postojao oružani sukob u Bosni i Hercegovini, pa i na teritoriji S., K., M. i Č., između Armije Republike Bosne i Hercegovine (A RBiH) i Hrvatskog vijeća obrane (HVO), utvrđena je na osnovu iskaza svjedoka S.Š., M.A., Eldina Vojinovića i A.Š.. Tako su u svojim iskazima ovi svjedoci potvrdili da je oružani sukob između HVO-a i A RBiH počeo aprila 1993. godine na područjima K. i M., a da je u maju iste godine zahvatio i Č. i S., da su oni bili pripadnici HVO-a, da je u inkriminisanom vrijeme došlo do sukoba između pripadnika HVO i A RBiH nakon čega su oni faktički napustili HVO, da su pripadnici HVO-a hapsili Bošnjake, kako civile tako i vojnike, da im je prije njihovih hapšenja oružjem prijećeno da kažu gdje se kriju vojnici A RBiH, da su pripadnici HVO-a pretraživali teren, da su prilikom hapšenja bili fizički udarani i zlostavljani, da su pripadnici HVO-a organizirali vojne akcije – oružanu potragu za njima, te da su se oružane formacije HVO-a prema njima odnosili kao prema neprijateljskoj strani, bošnjačko stanovništvo se nije moglo slobodno kretati, krilo se po kućama, šumama, dio tog stanovništva i vojnika A RBiH je odvođen od svojih domova u logore koji su bili pod kontrolom HVO.

Nadalje, pri navedenom treba imati u vidu i činjenicu da je Predsjedništvo Republike Bosne i Hercegovine dana 08.04.1992. godine donijelo Odluku o proglašenju neposredne ratne opasnosti koja je odmah stupila na snagu, a objavljena je u Službenom listu R BiH broj 1/92 dana 09. 04. 1992. godine, a da je dana 20. 06. 1992. godine Predsjedništvo Republike Bosne i Hercegovine donijelo Odluku kojom je proglasilo ratno stanje na teritoriji Bosne i Hercegovine koja je odluka objavljena u Službenom listu R BiH broj 7/92 od 30. 06. 1992. godine te je istom odlukom naređena opća javna mobilizacija svih vojnih obveznika na teritoriji Republike Bosne i Hercegovine koje ratno stanje je postojalo i u kritičnom periodu navedenom u optužnici.

Pored navedenog, iz Odluke o uspostavi Hrvatske zajednice Herceg Bosna, objavljene u „Narodni list HZHB“ od 18.11.1991. godine i Odluke o formiranju Hrvatskog vijeća odbrane, objavljena u „Narodni list HZHB“ br. 2/92 od 08.04.1992. godine proizlazi da je formirana Hrvatska zajednica Herceg Bosna (HZHB), da je HVO njena vojska i da su teritorije

općina Stolac i Čapljina, između ostalih, bile sastavni dio HZHB. Stoga, kako je postojao oružani sukob između zaraćenih strana u Hercegovini, a što proizlazi iz izvedenih dokaza to je i nesporna činjenica, da je u konkretnom slučaju u inkriminiranom periodu, u okviru rata koji se vodio u Bosni i Hercegovini, postojao i oružani sukob između HVO-a i A RBiH u pojedinim mjestima u Hercegovini, pa tako i u Čapljini i Stocu.

Da je optuženi u to vrijeme bio vojno angažovan u službi vojne organizacije jedne od strana u sukobu, odnosno da je bio pripadnik oružanih snaga HVO i to pripadnik zatvorske straže, utvrđeno je uvidom u Dopis Ministarstva Odbrane/obrane Bosne i Hercegovine broj 13-04-1-164-1/15 od 06. 11. 2015. godine sa ovjerenim popisom vojnih osoba VOB – ... za 50. Domobransku pukovniciju HVO „...“ gdje je pod rednim brojem upisan N., sin S., P. Navedeno u toku postupka su potvrdili i ispitani svjedoci, a ova činjenica nije osporavana od strane odbrane.

Dakle, svi naprijed navedeni dokazi potvrđuju da se u inkriminisano vrijeme, na području Stoca, Čapljine i Konjica, život nije odvijao na način kako bi se inače odvijao u stanju mira, jer je na tim područjima postojao oružani sukob između A RBiH i HVO, postojala je mobilizacija vojnih snaga i kretanje oružanih formacija, a civilnost bošnjačko stanovništvo je bilo pod vlašću jedne strane u sukobu – HVO.

Činjenicu da su oštećeni M.Ž. i M.A. imali status civila, sud je utvrdio na osnovu dokaza u spisu predmeta. Tako iz iskaza svjedoka S.Š. proizilazi da su on i oštećeni M.Ž., prije nego su bili zarobljeni, zapravo bili pripadnici HVO-a, ali su, nakon sukoba između A RBiH i HVO napustili HVO, krili se po selu i šumi jer su zbog postojećih tenzija, znali da ih pripadnici HVO-a žele uhapsiti, te da su njega i M.Ž. zajedno uhapsili pripadnici HVO-a. I svjedok M.A. je u svom iskazu potvrdio da je 1993. godine bio pripadnik Brigade HVO-a ..., da je njegovom hapšenju (uhapšen u sedmom mjesecu 1993. godine), prethodilo opće hapšenje Bošnjaka u Stocu od strane HVO-a, te da se on prije hapšenja 17 dana skrivao, a u trenutku hapšenja je nosio uniformu HVO-a. Dakle, oštećeni M.Ž. i M.A. su prije hapšenja samovoljno napustili jedinice HVO-a i skrivali se pošto je krenulo hapšenje „bivših“ vojnika HVO-a bošnjačke nacionalnosti, što ukazuje da M.Ž. i M.A., napuštanjem HVO-a pa sve do hapšenja, nisu bili komadno i vojno organizovani u neku od vojnih jedinica strane u sukobu, odnosno nisu bili uključeni u bilo kakve vojne aktivnosti koje organizuje jedna strana u sukobu. Nadalje, iz člana 3. stav 1. IV Ženevske konvencije o zaštiti građanskih lica za vrijeme rata od 12.08.1949. godine, proizilazi da se civilima smatraju lica koja ne učestvuju neposredno u neprijateljstvima, podrazumevajući tu i pripadnike oružanih snaga koji su položili oružje i lica osnesposobljena za borbu usljed bolesti, lišenja slobode, ili iz kojeg bilo drugog uzroka. U konkretnom slučaju, cijeneći iskaze naprijed navedenih svjedoka sud je utvrdio da su M.Ž. i M.A. imali status civila prema IV Ženevskoj konvenciji o zaštiti građanskih lica za vrijeme rata od 12.08.1949. godine. Stoga, kod ovako utvrđenog činjeničnog stanja, nije prihvatljiv prigovor branitelja optuženog (iznesen u postupku pred prvostepenim sudom koji je prethodio donošenju prve presude od 03.12.2020. godine), da se radi o ratnim zarobljenicima a ne civilima, budući da, M.Ž. i M.A. nisu bili vojno i komandno organizovani u neku od vojnih jedinica jedne strane u sukobu, odnosno nisu bili uključeni u bilo kakve vojne aktivnosti koje organizuje jedna strana u sukobu.

Imajući u vidu okolnosti pod kojima su se desili konkretni događaji, ovaj sud nalazi da su ti događaji usko povezani sa oružanim sukobom između A RBiH i HVO koji je postojao u Bosni i Hercegovini. Naime, iz naprijed utvrđenih činjenica nesporno proizilazi da se predmetni događaj desio u vrijeme postojanja sukoba između pripadnika HVO i A RBiH, da su pripadnici HVO-a hapsili Bošnjake, kako civile tako i „bivše“ vojnike, da im je prilikom hapšenja oružjem prijećeno da kažu gdje se kriju vojnici A RBiH, da su pripadnici HVO-a pretraživali teren, da su prilikom hapšenja bili fizički udarani i zlostavljani, da su pripadnici HVO-a organizirali vojne akcije – oružanu potragu za njima, da su se oružane formacije HVO-a prema njima odnosili kao prema neprijateljskoj strani, da se bošnjačko stanovništvo nije moglo slobodno kretati, krilo se po kućama, šumama, a dio tog stanovništva i bivših pripadnika HVO-a bošnjačke nacionalnosti je odvođen u logore koji su bili pod kontrolom HVO, među kojima je bio i logor „G.“. Iz navedenih razloga ovaj sud nalazi utvrđenim da su radnje za koje je ovom presudom oglašen krivim, u vezi sa postojanjem oružanog sukoba u BiH i koji se odvijao između A RBiH i HVO.

Da je optuženi N.P. počinio radnje opisane u tački 1) izreke ove presude, sud je utvrdio iz razloga koji slijede:

Svjedok S.Š. u svom iskazu je potvrdio da je sa oštećenim M.Ž. bio zajedno smješten u hangaru broj 3 u logoru „G.“, da su bili jedan do drugoga (inače su i prije toga, kako kaže, čitav život bili najbolji prijatelji). Negdje u septembru mjesecu 1993. godine u večernjim satima, tačnije pred sumrak, je došao optuženi jer je bila naredba da se naprave staze u hangaru između ljudi, pa je M.Ž. tom prilikom rekao naglas „dobili smo koridor za N.“, nakon čega je optuženi izveo oštećenog M., koji se nakon nekoliko minuta vratio i rekao svjedoku da mu je optuženi udario šamar i da ga je nogom udario u stražnjicu. Oko desetak minuta kasnije optuženi je ponovo izveo M., tada se M. malo duže zadržao, a kada se vratio, svjedok je vidio da je M. lice krvavo, zapravo da mu se cijedila krv sa usana, da su zubi bili polomljeni, desni isječene. Tada je M.Ž. rekao svjedoku da ga je prvi udario Z.Š. i tom mu prilikom izbio zub, a da ga je optuženi udario kundakom puške u predjelu prsa i lica.

Prilikom unakrsnog ispitivanja od strane branitelja optuženog, ovom svjedoku je predočen iskaz iz istrage od 21. 12. 2005. godine, kojom prilikom je ovaj svjedok potvrdio da je, između ostalog, izjavio da je M.Ž. bio izveden iz hangara i da mu je po njegovom povratku rekao da ga je optuženi, koji ga je i izveo iz hangara, ošamario i udario nogom u stražnjicu, da je M. još jednom izvođen iz hangara i nakon tog drugog povratka, svjedok je tada na njemu osjetio miris krvi, vidio je da mu je lice bilo krvavo, zubi polomljeni, polomljene desni, rekao mu je da ga je N.P. udario kundakom puške. U iskazu danom pred tužiteljem dana 17. 09. 2015. godine, svjedok je potvrdio da je, između ostalog, izjavio da mu je M.Ž. rekao da ga je optuženi nakon prvog izvođenja ošamario i udario nogom u stražnjicu, da je N.P. ponovo izveo M. iz hangara pa kada se vratio i sjeo pored njega osjetio je miris krvi, vidio je da mu je lice bilo krvavo a zubi polomljeni, da mu je tada M. rekao da ga je N.P. udario kundakom puške u predjelu lica. U konačnici, branitelj optuženog je ukazao da ovaj svjedok u iskazu iz istrage od 09.08.2011. godine nije potvrdio da mu je oštećeni M.Ž. rekao da ga je optuženi udario rukom u predjelu lica i kundakom puške uslijed čega su mu zubi i desni bili polomljeni, kako je to

rekao u svom iskazu na glavnom pretresu, pri kojem iskazu je ostao. Zbog navedenih različitosti u kazivanjima ovog svjedoka, branitelj optuženog je stava da sud ovom svjedoku ne može pokloniti vjeru.

Međutim, naprijed navedeni stav odbrane za ovaj sud nije prihvatljiv. Iz iskaza svjedoka S.Š. sud je pouzdano utvrdio da mu je oštećeni M.Ž. rekao da mu je optuženi udario šamar i udario ga nogom u stražnjicu, te da mu je oštećeni nakon drugog izvođenja rekao da ga je udario prvi Z.Š. i da mu je izbio zub, a da ga je optuženi P. udario kundakom puške. Rekao je da ga je optuženi udario u vilicu kundakom puške, a da ga je prvi udario Š. šakom i da mu je izbio zub, da mu je lice bilo krvavo, zubi polomljeni, jer je on to vidio. Dakle, svjedok u više iskaza danih u različita vremena istovjetno naveo da je oštećenog M.Ž. optuženi ošamario, udario nogom u stražnjicu, a potom udario i kundakom puške. Iz navedenih razloga je neprihvatljiva odbrana koja tvrdi da optuženi nije udarao oštećenog M.Ž.. Netačno odbrana tvrdi da svjedok S.Š. u istrazi navodi suprotno onome što je rekao na glavnom pretresu, odnosno da ne spominje šamaranje, udaranje kundakom, izbijanje zuba od strane Z.Š.. Upravo suprotno, svjedok je u iskazu iz istrage od 21.12.2005. godine, između ostalog, izjavio da mu je M.Ž. rekao da ga je optuženi, koji ga je i izveo iz hangara, ošamario i udario nogom u stražnjicu, kao i da ga je kod drugog izvođenja optuženi udario kundakom puške. To isto je potvrdio i u iskazu iz istrage od 17.09.2015. godine kada je izjavio da mu je M.Ž. rekao da ga optuženi ošamario i udario nogom u stražnjicu, a da ga je nakon drugog izvođenja optuženi udario kundakom puške u predjelu lica. Naposljetku, iz sadržine iskaza iz istrage od 09.08.2011. godine (kako ga branitelj naziva iskazom danom u SIPI), vidljivo je da je i u ovom iskazu svjedok naveo da mu je oštećeni rekao da ga je optuženi udario nogom, ali da je svjedok o kritičnim događajima iz ovog krivičnog predmeta govorio u svega par rečenica (od ukupno četiri stranice iskaza), te da se ostali, veći dio tog iskaza odnosi na druge događaje. Također, činjenicu da je oštećeni dva puta izvođen iz hangara od strane optuženog, a treći put od strane N.A., sud je, pored iskaza svjedoka S.Š., kojem poklanja vjeru, utvrdio i uvidom u presudu Suda BiH broj S1 1 K14269 13 Kžk od 24.01.2014. godine, iz koje slijedi da je nakon što je treći put izveden oštećeni po nalogu N.A. (tačka 76.), da se u hangar broj 3 nije vratio, te da su njegovi posmrtni ostaci pronađeni 1996. godine.

I svjedoci E.V. i A.Š. su u svojim iskazima potvrdili da je oštećeni M.Ž. od strane optuženog izvođen iz hangara, s tim što se ne sjećaju tačno koliko puta. Po sjećanju svjedoka E.V., nakon prvog izvođenja oštećenog od optuženog, oštećeni je bio vidno pretučen, rekavši mu je da mu je optuženi izbio zub. Nadalje, po sjećanju ovog svjedoka i drugi put je oštećenog izveo optuženi, ali tada je sa optuženim bio i Z.Š., pa nakon toga oštećeni kad se vratio samo je rekao da je pretučen, ali nije rekao od strane koga, i onda ga je po treći put prozvao i izveo N.A., u čijem društvu su bili optuženi, M.M. i još neki stražari čijih se imena ne sjeća, nakon čega se M.Ž. više nije vratio. Iskaz navedenog svjedoka po ocjeni ovog suda, potvrđuje iskaz svjedoka S.Š. u odnosu na činjenice da se oštećeni M.Ž., nako što je izveden iz hangara od strane optuženog vratio sa vidnim povredama. Međutim, dio iskaza svjedoka E.V. u odnosu na njegovu tvrdnju da je optuženi udario M.Ž. i izbio mu zub je u tom dijelu neprihvatljiv budući da je u suprotnosti u odnosu na iskaz svjedoka S.Š.. Ista ocjena vrijedi i za dio iskaza u kojem navodi da je kod oštećenog nakon prvog izvođenja oštećeni bio vidno pretučen.

Svjedok A.Š. se ne sjeća koliko puta je optuženi oštećenog izvodio iz hangara jer je bio udaljen od mjesta u hangaru na kojem se nalazio oštećeni M.Ž., ali je u svom iskazu potvrdio da je optuženi izvodio iz hangara oštećenog M.Ž., tako da i ovaj svjedok potvrđuje iskaz svjedoka S.Š. u odnosu na činjenice da je optuženi izvodio oštećenog M.Ž. iz hangara broj 3.

Branitelj optuženog je u završnim riječima prigovorio da se iz dokaza u spisu predmeta ne može zaključiti da je oštećenog M.Ž., dva puta iz hangara izvodio optuženi, a da ga je treći put iz hangara izveo N.A., nakon čega su pronađeni posmrtni ostaci M.Ž.. Po mišljenju branitelja, iz provedenih dokaza se jedino može zaključiti da je oštećeni M.Ž. izveden iz hangara, nakon što je izgovorio riječi „ovo je koridor za N.“. U vezi sa naprijed navedenim, branitelj je ukazao na razlike u iskazima svjedoka S.Š., E.V., M.A., Dž. T. (sin H.), Dž.T. (sin H.) i A.Š., koji su svjedočili o tome ko je, koliko puta i kako izvodio oštećenog. Ukazao je da je svjedok S.Š. govorio da je M.Ž., optuženi dva puta izveo iz hangara, a treći put N.A. (nije spominjao optuženog), svjedok E.V. je u svom iskazu na glavnom pretresu potvrdio da je prvi put iz hangara M.Ž. izveo optuženi, drugi put optuženi zajedno sa Z.Š., a treći put optuženi, N.A., M.M. i još nekoliko stražara. U iskazu iz istrage od 22.09.2015. godine, svjedok E.V. je izjavio da je N.A. tri puta dolazio po optuženog, dok je u iskazu iz istrage od 02.06.2011. godine, izjavio da je vidio kada je M.Ž. odveden od strane N. A. i MM., a optuženog nije uopšte spominjao. Svjedok M.A. je govorio samo o jednom izvođenju oštećenog iz hangara od strane optuženog, svjedok Dž.T. (sin H.) je na glavnom pretresu izjavio da je čuo od drugih (njihova imena ne zna), da je oštećenog iz hangara samo jednom izveo optuženi, dok je svjedok Dž.T. (sin H.), na glavnom pretresu izjavio da se ne sjeća ničega, te da se ne sjeća ni svojih izjava iz istrage od 28.10.2015. godine i 10.11.2011. godine, kada je govorio o samo jednom izvođenju oštećenog iz hangara od strane optuženog. Svjedok A.Š. je izjavio da je vidio samo jedno izvođenje oštećenog iz hangara od strane optuženog. Naposljetku, branitelj je ukazao i na presudu Suda Bosne i Hercegovine broj S1 1 K14269 13 Kžk od 24.01.2014. godine, u predmetu osuđenog N.A., u kojoj se spominje samo jedno izvođenje oštećenog iz hangara od strane osuđenog N.A., a ne više izvođenja. U konačnici, po mišljenju branitelja, imajući u vidu navedeno, ne može se sa sigurnošću utvrditi da je optuženi N.P., dva puta iz hangara izvodio oštećenog M.Ž., već da se iz provedenih dokaza jedino može zaključiti da je oštećeni M.Ž. samo jednom izveden iz hangara od strane N.A., nakon što je izgovorio riječi „ovo je koridor za N.“.

Ove prigovore branitelja optuženog sud nalazi neosnovanim.

Naime, iz iskaza naprijed navedenih svjedoka neupitno proizilazi da je optuženi dva puta iz hangara izvodio oštećenog, a da ga je treći put izveo N.A., nakon čega se oštećeni M.Ž. više nije vratio u hangar. To što je svjedok M.A., govorio o jednom izvođenju, po nalaženju suda ne dovodi u pitanje utvrđenje suda da je optuženi dva puta iz hangara izvodio oštećenog, budući da je ovaj svjedok na glavnom pretresu izjavio da ne zna koliko je puta te večeri M.Ž. izvođen iz hangara. Nadalje, i iskaz svjedoka A.Š. ne dovodi u pitanje utvrđenje suda da je oštećeni dva puta od strane optuženog izvođen iz hangara, pošto je ovaj svjedok na glavnom pretresu pojasnio da se on u biti ne sjeća koliko puta je izvođen oštećeni, budući da je bio udaljen od mjesta u hangaru na kome se nalazio oštećeni, tako da nije mogao sve vidjeti šta se događa, on je vidio jedno izvođenje i toga se sjeća, a ne sjeća se koliko puta je oštećeni izveden

od strane optuženog. Nadalje, svjedok D.Ž.T. sin H. na glavnom pretresu je izjavio da se ničega ne sjeća, te da nije ostao pri svojim iskazima iz istrage od 28.10.2015. godine i 10.11.2011. godine, kada je govorio o samo jednom izvođenju oštećenog iz hangara od strane optuženog. Ukazivanje branitelja da je svjedok E.V. na glavnom pretresu potvrdio da je prvi put iz hangara M.Ž. izveo optuženi, drugi put optuženi zajedno sa Z.Š., a treći put optuženi, N.A., M.M. i još nekoliko stražara, a u iskazu iz istrage od 22.09.2015. godine da je N.A. tri puta dolazio po oštećenog, dok je u iskazu iz istrage od 02.06.2011. godine, izjavio da je vidio kada je Ž. M. odveden od strane A.N. i M.M., a optuženog nije uopšte spominjao, ne dovode u pitanje utvrđenje suda da je optuženi dva puta izvodio iz hangara oštećenog. Ovo stoga, što iz iskaza iz istrage svjedoka E.V. od 22.09.2015. godine, proizilazi da je optuženi dva puta zajedno sa N.A. izvodio oštećenog, nakon čega se oštećeni vraćao pretučen (strana 3. zapisnika), što je svjedok i potvrdio na glavnom pretresu prilikom unakrsnog ispitivanja. Dakle, nije tačan navod branitelja da je svjedok E.V. izjavio da je samo N.A. dolazio po oštećenog. Također, netačan je navod branitelja da svjedok E.V. u iskazu iz istrage od 02.06.2011. godine nije uopšte spominjao optuženog u kontekstu izvođenja oštećenog, jer iz tog zapisnika slijedi da je svjedok izjavio „Što se tiče N.P., znam da je on bio stražar u logoru G. i bio je prisutan kada je odveden Ž.M. iz hangara, a ranije je izvodio Ž. i udario ga. Ja nisam vidio kako ga udara, ali mi je Ž. po povratku pričao i vidio sam krv na njegovim usnama“ (strana 4. zapisnika). Navedeno je također potvrdio svjedok na glavnom pretresu prilikom unakrsnog ispitivanja. Nadalje, ni ukazivanje branitelja na iskaz svjedoka D.Ž.T. (sin H., koji je izjavio da je čuo od drugih da je oštećenog iz hangara samo jednom izveo optuženi nije osnovano, budući da ovaj svjedok uopće nije bio u logoru „G.“ u vrijeme kada se desio inkriminirani događaj, tačnije ovaj svjedok je bio u logoru do kraja mjeseca avgusta. Osim toga, svjedok nije rekao da ga je optuženi samo jednom izveo (već je ovo izvučeno iz konteksta), već je svjedok izjavio da je čuo od drugih da je neki N. P. izveo M. i da ga poslije tog izvođenja nisu više vidjeli. Naposljetku, iz presude Suda BiH broj S1 1 K14269 13 Kžk od 24.01.2014. godine, slijedi da je nakon što je treći put izveden oštećeni po nalogu N.A. (tačka 76.), da se u hangar broj 3 nije vratio, te da su njegovi posmrtni ostaci pronađeni 1996. godine. Stoga, iz naprijed navedenih razloga, ne može se prihvatiti stav odbrane da se iz provedenih dokaza jedino može zaključiti da je oštećeni M.Ž. samo jednom izveden iz hangara od strane N.A., nakon što je izgovorio riječi „ovo je koridor za N.“. Pri tome nije od odlučnog značaja kako to branitelj smatra, ko je još od stražara bio prisutan, kod nesporno utvrđene činjenice da je oštećenog dva puta iz hangara izvodio optuženi kojom prilikom ga je, kako je to na osnovu naprijed izvedenih dokaza, a prije svega iskaza S.Š. utvrđeno, udario nogom u stražnjicu, rukom u predjelu lica i kundakom od puške u predjelu prsa i lica.

Imajući u vidu sve naprijed navedeno, sud nije poklonio vjeru iskazu koji je dao svjedok Z.Š., iz kojeg slijedi da kada je neko od zatočenika rekao „ovo je koridor za N.“, optuženi N.P. je upitao ko je to rekao, onda su neki momci podigli M.Ž., nakon čega je optuženi M.Ž. rekao da sjedne i otišao je iz hangara, da su nakon nekih 45 minuta, došli sa žutim „stojadinom“ N.A., M.M. i A.K. zvani „H.“, dakle među njima nije bio optuženi, izveli su M.Ž., koji se više nikada nije vratio. Ovo iz razloga što je iskaz svjedoka Z.Š. u suprotnosti u odnosu na naprijed navedene analizirane i cijenjene dokaze od strane ovog suda, nije potkrijepljen niti jednim dokazom u spisu predmeta i kao takav u cijelosti opovrgnut drugim provedenim dokazima o kojima je naprijed bilo riječi.

Nadalje, iz iskaza svjedoka D.A., E.V. i A.Š., sud je utvrdio da je optuženi u inkriminisano vrijeme nosio pušku sa kundakom. Tako svjedoci D.A. i E.V. su u svojim iskazima potvrdili da je optuženi nosio automatsku pušku, a svjedok A.Š. da je optuženi nosio automatsku pušku i pištolj. Ovim dokazima sud poklanja vjeru, cijeneći ih objektivnim i tačnim. S tim u vezi, neosnovana je teza odbrane da optuženi nije imao pušku sa kundakom tako da oštećenog M.Ž. nikako nije mogao udariti kundakom puške. Navedeni svjedoci su se izjasnili da je optuženi sa sobom nosio pušku i pištolj, a to što se većina njih nije mogla izjasniti o kakvoj vrsti puške je riječ je potpuno razumno i prihvatljivo jer je od događaja prošlo tridesetak godina. Jedino su svjedoci odbrane Z.Š., I.K. i S.Č. izjavili da je optuženi nosio pušku bez kundaka – Z.Š. „ciganku“ koja nije imala drveni kundak, I.K. automat preklapač bez kundaka i S.Č.ć automatsku pušku bez kundaka. Međutim, iskazima ovih svjedoka sud ne poklanja vjeru jer su njihovi iskazi suprotni iskazima svjedoka u odnosu na odlučne činjenice koje se ne tiču samo oštećenog M.Ž. već i drugih odlučnih činjenica - da li su zatvorenici pretresani, da li su u hangar mogli unositi hranu i cigarete (o čemu će u nastavku presude biti riječi), pa ih sud ocjeni neuvjerljivim i neistinitim zbog čega im, u odnosu i na odlučnu činjenicu kada je u pitanju oštećeni M.Ž. – da li je optuženi nosio pušku sa kundakom, ne poklanja vjeru. S tim u vezi, proizvoljnom se ocijenjuje ničim argumentirana teza odbrane da udaranje drvenim kundakom ili preklopnim kundakom ne ostavlja iste posljedice. Na kraju, to što nije bilo očevidaca i što su svjedoci svjedočili o onome što im je oštećeni M.Ž. pričao ne čini upitnim prethodna utvrđenja suda, obzirom da su svjedoci vidjeli tragove i posljedice udaraca na oštećenom nakon njegovog povratka u hangar i o tome su svjedočili.

Da je optuženi N.P. počinio radnje opisane u tački 2) izreke ove presude, sud je utvrdio iz razloga koji slijede:

Svjedok M.A. je izjavio da je u prvoj polovini oktobra 1993. godine kada se vraćao sa prinudnog rada iz kasarne G.dočekao njega i druge zatvorenike optuženi N.P. i nakon pretresa kada je utvrđeno da on ima nešto više hrane kod sebe optuženi mu je prišao sa šipkom u ruci te ga je natjerao da vadi sve što ima kod sebe, a nakon toga ga je natjerao da skinu svu odjeću sa sebe što je morao učiniti i bio je potpuno gol, a zatim je izvadio pištolj, repetirao ga, rekao mu da zine i stavio mu pištolj u usta, uslijed čega je M.A. mislio da će biti ubijen. Ovom dokazu sud u cijelosti poklanja vjeru, budući da je isti potkrijepljen ostalim dokazima. S tim u vezi i svjedok A.Š. je izjavio da se sjeća da je M.A. jedne prilike pretresen nakon povratka sa radova i da je bilo galame i predugog zadržavanja i da je tom prilikom pretresen do gola. U iskazu iz istrage od 28. 10. 2015. godine, koji je predložen svjedoku pri unakrsnom ispitivanju, svjedok je između ostalog, izjavio da se sjeća da je M.A. bio snalažljiv i da je donosio hranu u logor, da je jednom prilikom pretresen do gola i tada nije uspio ništa unijeti. I svjedok Š.Š. je izjavio da su zatvorenici u povratku sa radova donosili cigarete, ali su ih po povratku pretresali i oduzimali cigarete. Nadalje, iz iskaza iz istrage svjedoka H.O. broj T07 0 KTRŽ 007303 13 od 02.11.2015. godine koji je pročitao u smislu člana 288. stav 2. ZKP FBiH, budući da je svjedok u međuvremenu umro (koja činjenica je utvrđena uvidom u izvod iz matične knjige umrlih Općine Stolac broj 04/1-01-15-4-210/2020 od 25.05.2020. godine) proizilazi da je on bio u logoru „G.“ od 03.07.1993. godine do 15.12.1993. godine i da je nakon povratka sa radova zatočenika optuženi N.P. naređivao da svi zatvorenici odbace stvari i hranu koju su donijeli,

obraćajući im se riječima „ubiću svakoga tko ostavi jednu konzervu, tako mi djeteta koje još nije rođeno“. Kada se navedeni iskaz dovede u vezu sa iskazima svjedoka M.A. i A.Š., sud ne nalazi niti jedan realan razlog da ovom dokazu ne pokloni vjeru. Pri tome, prigovor branitelja optuženog kada je u pitanju iskaz H.O. da ovaj dokaz nije relevantan jer svjedok nije pričao o događajima sadržajno i vremenski iz optužnog akta i kao takav nema veze sa optužnim aktom, za ovaj sud nije prihvatljiv. Prije svega, svjedok je bio zatočen u logoru „G.“ u inkriminisano vrijeme. Pored navedenog, svjedok je u svom iskazu potvrdio da su u logoru „G.“ pretresani zatočenici, čime se opovrgava teza odbrane da nikada nisu zatočenici pretresani, o čemu je svjedočio svjedok odbrane Z.Š. (o čijem iskazu i njegovoj ocjeni od strane ovog suda će biti više riječi u nastavku presude).

Svjedok Z.Š. je izjavio da je bio zatvoren u logoru „G.“ kao civil u periodu od 01.07.1993. godine do 17.12.1993. godine. Poznao je optuženog i on je prema njemu bio dobar i općenito bio je dobar prema svim zatočenicima. Na upit branitelja optuženog je odgovorio da ne zna ko je M.A. i da mu to ime ništa ne govori, te je dalje na upit branitelja optuženog potvrdio da u njegovom prisustvu nikada neki čovjek nije pretresan i skidan do gola, da nije vidio ni da je optuženi nekom čovjeku stavljao pištolj u usta. Povremeno su zatvorenici pretresani kada bi se vratili sa radova i dio konzervi bi im bio oduzet. I on je povremeno pretresao ljude koji bi se vratili sa radova. Takav nalog bi mu davao stražar. Ostali svjedoci odbrane S.J., I.K., S.Č. koji su također bili zatočeni u inkriminisano vrijeme u logoru „G.“, su govorili o tome kako je prema njima optuženi bio više nego korektan i da se hrana mogla slobodno unositi u logor. Na osnovu sadržine iskaza ovih svjedoka, branitelj optuženog je iznio tezu da se događaj sa M.A. nikada nije desio i da je isti izmišljen od strane M.A. kako bi se neosnovano teretio optuženi i da zatočenicima nije bilo zabranjeno da u hangar unose hranu i cigarete.

Međutim, naprijed navedena teza odbrane za ovaj sud nije prihvatljiva jer je kao takva upravo iskazom svjedoka odbrane Z.Š. opovrgnuta koji je u svom iskazu potvrdio da su povremeno zatvorenici pretresani kada bi se vratili sa radova i dio konzervi bi im bio oduzet. Ni navodi odbrane da se događaj koji se odnosi na M.A. nije uopće desio i da je izmišljen od strane oštećenog M.A., za ovaj sud nisu prihvatljivi, budući da su i svjedoci A.Š. i H. O. potvrdili da su zatočenici prilikom povratka sa radova pretresani, te je svjedok A.Š. u svom iskazu potvrdio kako mu je poznato da je jedne prilike M.A. skinut do gola. Okolnost da niko od svjedoka nije vidio da je optuženi natjerao M.A. da skinu sa sebe svu odjeću odnosno da se skinu do gola, a zatim mu repetirani pištolj stavio u usta, sama po sebi ne dovodi u pitanje vjerodostojnost iskaza M.A., jer upravo iz njegovog iskaza proizilazi da je kritične prilike, kada je optuženi vidio da on kod sebe ima dosta hrane, ostale zatočenike pustio, a njega ostavio sa strane, dok iz iskaza svjedoka A.Š. proizilazi da se u logoru pričalo o predmetnom događaju.

Prema tome, dovodeći u vezu iskaze svjedoka M.A., A.Š., Š.Š. i H.O. sa iskazima svjedoka odbrane, sud ne prihvata tvrdnju odbrane da je optuženi bio korektan prema svim zatvorenima, da su zatočenici mogli unositi hranu, da po povratku sa rada zatočenici nisu pretresani, jer su ove njihove tvrdnje potpuno suprotne prethodno obrazloženim utvrđenjima suda. To što svjedok I.K. nije nikada vidio da je optuženi nekoga pretresao i što se M.A., Š.Š. i M.B. njemu nisu nikada žalili na optuženog N.P., na kojim činjenicama odbrana insistira, ne

znači da se pretresanje zatvorenika nije dešavalo ili da se optuženi nije ponašao prema M.A.u na način kako mu se to optužnicom stavljalalo na teret. Osim toga, iz iskaza svjedoka IK ne proizilazi da je sa oštećenim M.A. bio u nekom bliskom odnosu, niti to proizilazi iz iskaza svjedoka M.A..

Nadalje, uporište u svojoj tvrdnji da se događaj nije desio, već je od strane oštećenog M. A. izmišljen, odbrana nalazi u tome da svjedok ne zna ime niti jednog od 25 ljudi koji su kritičnog dana s njim radili u kasarni u G. zbog čega je, po stavu odbrane, riječ o nekredibilnom svjedoku. Međutim, iz iskaza ovog svjedoka sa glavnog pretresa od 09.09.2020. godine, svjedok je na pitanje branitelja izjavio da su se zbog potreba radova ljudi stalno mijenjali, pa da se iz tog razloga ne može sjetiti imena ljudi koji su toga dana zajedno sa njim radili. Osim toga, okolnosti da se svjedok ne sjeća svih pojedinosti koje su prethodile inkriminisanom događaju, ne dovodi u pitanje njegovu vjerodostojnost u vezi samog kritičnog događaja, uloge i radnji koje je poduzeo optuženi prema oštećenom M.A.u, posebno kada se ima u vidu protek vremena od inkriminisanog događaja, a potom i okolnosti pod kojima se predmetni događaj desio (za vrijeme rata i u logoru). Suprotno tvrdnjama odbrane da se ovaj događaj nije desio sud nalazi da je oštećeni u svom svjedočenju na glavnom pretresu jasno naveo kako je on u povratku donio više hrane, pa je po povratku višak hrane koji je donio po naredbi optuženog morao izvaditi i odbaciti, da mu je optuženi naredio da se skine potpuno gol, da je optuženi repetirao pištolj i stavio mu pištolj u usta. Naposljetku, ni navodi odbrane optuženog da se predmetni događaj nije desio iz razloga što se među zatočenicima nije pričalo o navedenom događaju, ne stoje, obzirom da je svjedok A.Š. u iskazu na glavnom pretresu potvrdio da se u logoru pričalo o predmetnom događaju. U konačnici i teza odbrane da je oštećeni M.A. izbjegao suočenje sa svjedokom Z.Š. koje je bilo zakazano u postupku pred prvostepenim sudom za dan 29.09.2020. godine svojim nedolaskom, i da je upravo nedolazak M.A. na suočenje, po mišljenju branitelja optuženog, dokaz da se ovom svjedoku ne može vjerovati i da je predmetni događaj izmislio, za ovaj sud nije prihvatljiva. Navedeno stoga što iz zapisnika o glavnom pretresu od 10.09.2020. godine (kada je ispitan svjedok M.A.), ne proizilazi da su odbrana ili tužiteljstvo predložili suočenje između svjedoka M.A. i Z.Š., već da je predsjednik vijeća obavijestio M.A. da će se na pretresu koji je zakazan za dan 29.09.2020. godine ispitati svjedok Z.Š., rekavši da može i on doći, na što je M.A. rekao da će doći.

Na osnovu svega izloženog, ovaj sud nalazi utvrđenim da je optuženi N.P. za vrijeme rata u BiH i oružanog sukoba između A RBiH i HVO, u svojstvu pripadnika oružanih snaga HVO i to kao pripadnik zatvorske straže Domobranske pukovnije HVO ...postupao suprotno pravilima međunarodnog humanitarnog prava, prekršivši odredbu člana 3. stav 1. tačka a) Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba za vrijeme rata od 12. avgusta 1949. godine. Naime, navedenom odredbom se zabranjuje u svako doba i na svakom mjestu prema osobama koje ne učestvuju neposredno u neprijateljstvima, između ostalog i povrede koje se nanose tjelesnom integritetu, a naročito sve vrste ubistva, sakaćenja, svireposti i mučenja. Optuženi N.P. je za vrijeme oružanog sukoba u svojstvu pripadnika oružanih snaga HVO, kao pripadnik zatvorske straže Domobranske pukovnije HVO ...“, postupao suprotno pravilima međunarodnog humanitarnog prava, kršeći naprijed pomenutu normu, tako što je zatvorenom civilu bošnjačke nacionalnosti M.Ž. nanosio povrede tjelesnog integriteta, udarajući ga nogom u stražnjicu i rukom u predjelu lica, a potom i kundakom puške u predjelu prsa i lica usljed

čega mu je lice bilo krvavo i desni isječene. Također, optuženi N.P. za vrijeme rata u BiH i oružanog sukoba između A RBiH i HVO, u svojstvu pripadnika oružanih snaga HVO i to kao pripadnik zatvorske straže Domobranske pukovnije HVO ...“ postupao suprotno pravilima međunarodnog humanitarnog prava, prekršivši odredbu člana 3. stav 1. tačka c) Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba za vrijeme rata od 12. avgusta 1949. godine. Naime, navedenom odredbom je između ostalog, propisano da će se u svako doba i na svakom mjestu prema osobama koje ne učestvuju neposredno u neprijateljstvima, podrazumijevaću tu i pripadnike oružanih snaga koji su položili oružje i lica onesposobljena za borbu, čovječno postupati, pa je s tim u vezi zabranjeno nanošenje povreda ličnog dostojanstva, kao i naročito uvredljivi i ponižavajući postupci. Nečovječno postupanje se definiše kao namjerno djelo ili propust kojim se nanosi teška duševna ili tjelesna patnja odnosno povreda ili koje predstavlja ozbiljan nasrtaj na ljudsko dostojanstvo. Optuženi N.P. je postupio suprotno pravilima međunarodnog humanitarnog prava, kršeći naprijed pomenutu normu, tako što je prema zatvorenom civilu bošnjačke nacionalnosti M.A.u nečovječno postupao natjeravši ga da se skine do gola, a zatim mu repetirani pištolj stavio u usta, uslijed čega je M.A. pretrpio snažnu duševnu bol i strah da će biti ubijen što je sud utvrdio iz njegovog iskaza, koji postupci su naročito uvredljivi i ponižavajući za oštećenog, i predstavljaju narstaj na njegovo lično dostojanstvo. Slijedom navedenog, sud nalazi utvrđenim da je optuženi naprijed opisanim radnjama počinio krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. preuzetog KZ SFRJ.

Utvrđeni način izvršenja krivičnog djela poduzimanjem objektivnih radnji istovremeno ukazuje da je optuženi sa direktnim umišljajem zatvorenom civilu bošnjačke nacionalnosti M.Ž. nanosio povrede tjelesnog integriteta, odnosno da je bio svjestan svog djela i isto je htio. Ovo stoga što izvođenje u dva navrata oštećenog kojom prilikom ga je optuženi najprije udario nogom u stražnjicu i rukom u predjelu lica, a potom nakon drugog izvođenja ga udario i kundakom puške u predjelu prsa i lica usljed čega mu je lice bilo krvavo i desni isječene, ne ostavlja prostora za izvođenje bilo kakvog drugog zaključka osim da optuženi jeste postupao sa navedenom namjerom, a pri tome je bio svjestan i znao da se radi o civilima. Naime iz izvještaja Sektora za SIS i Vojnu policiju broj 02-I-II-03/93 proizilazi da se znao status svih zatočenih lica. Kada je u pitanju dokaz - izvještaj Sektora za SIS i Vojnu policiju broj 02-I-II-03/93 neprihvatljiv je navod branitelja optuženog da se isti ne odnosi na inkriminisani period budući da se predmetni događaj desio septembra 1993. godine, a da je pisana forma tog izvještaja sačinjena dana 18.11.1993. godine, nakon prethodnog obilaska zatočenika u logorima „G.“ i „H., a predmetni izvještaj je dostavljen nadležnim tijelima 03.12.1993. godine, o čemu svjedoči prijemni štambilj. Naposljetku, u predmetnom izvještaju nije navedeno da se ne zna status smještenih osoba na tom lokalitetu, kako to branitelj tvrdi, već da ratni zarobljenici nisu odvojeni od civila. Navedeni dokaz sud cijeni objektivnim i tačnim i kao takvom mu poklanja vjeru. Također, utvrđene objektivne radnje poduzete od strane optuženog prema oštećenom M.A., ukazuju da je optuženi prilikom izvršenja tih radnji postupao sa direktnim umišljajem, budući da tjeranje oštećenog M.A. da se skine do gola, a zatim i stavljanje repetiranog pištolja u usta oštećenog, ne ostavlja prostora za izvođenje bilo kakvog drugog zaključka osim da je optuženi bio svjestan svojih radnji i htio njihovo izvršenje, a pri tome je bio svjestan i znao da se radi o civilima, obzirom da iz izvještaja Sektora za SIS i Vojnu policiju broj 02-I-II-03/93 proizilazi da se znao status svih zatočenih lica u logoru „G.“.

Što se tiče prigovora branitelja optuženog da u zapisnicima iz istrage koji su prezentirani svjedocima na glavnom pretresu, prilikom ispitivanja svjedoka nisu navedena pitanja koja su bila postavljena svjedocima u odnosu na događaje o kojima su svjedočili, sud cijeni da se postavljena pitanja ne moraju nužno unositi u zapisnike, obzirom na odredbu člana 100. stav 7. ZKP FBiH koja propisuje da se poslije općih pitanja svjedok poziva da iznese što mu je o predmetu poznato, a zatim će mu se postavljati pitanja radi provjeravanja, dopune i razjašnjenja. Dakle, iz navedene odredbe procesnog zakona slijedi da u konkretnom slučaju nije postupljeno protivno naprijed citiranom članu ZKP FBiH, jer navedeni član propisuje postavljanje pitanja samo radi provjeravanja, dopune i razjašnjenja. Osim toga, u svakom zapisniku su sadržani bitni podaci o toku i sadržaju poduzete radnje prilikom davanja iskaza od strane svjedoka (početak, redoslijed odvijanja i završetak).

Također, branitelj optuženog je u toku postupka pred prvostepenim sudom, a pri kojem prigovoru je ostao i u postupku pred ovim sudom, istakao da je nalaz i mišljenje vještaka medicinske struke dr. Nermina Sarajlića nezakonit dokaz iz razloga što se temelji na nalazu vještaka medicinske struke dr. Ilijasa Dobrače koji nalaz je ovaj vještak dao, ne u ovom, već u drugom krivičnom predmetu i koji se kao takav odnosio na pregled posmrtnih ostataka tijela M.Ž. (kojom prilikom je konstatirana jedna prostrelna rana glave koja je nanesena projektilom ispaljenim iz ručnog vatrenog oružja). Međutim, kako navedeni dokaz, obzirom na okolnosti na koje je vršeno vještačenje, nije relevantan za radnje za koje je sud optuženog oglasio krivim (tačka 1. izreke ove presude) niti je, kako je to vidljivo iz obrazloženja ove presude, sud zaključak o krivnji optuženog N.P., kada su u pitanju radnje poduzete u odnosu na oštećenog M.Ž., temeljio na navedenom dokazu (bez obzira što je on izveden u postupku pred prvostepenim sudom i kao takav preuzet i na pretresu pred ovim sudom), to se navedeni prigovor branitelja optuženog u konkretnom slučaju ukazuje irelevantnim i ne može dovesti u pitanje prednja činjenična utvrđenja ovog suda.

Naposljetku, kako je ovaj sud razmotrio sva suštinska pitanja konkretnog slučaja o čemu je u presudi dao razloge za zaključak da su se u radnjama optuženog ostvarila sva bitna obilježja bića krivičnih djela za koja je oglašen krivim, to se nije mogao prihvatiti ni iznijeti prijedlog branitelja da sud njegovog branjenika, primjenom načela *in dubio pro reo* iz člana 3. stav 2. ZKP FBiH, oslobodi od optužbe. Naime, pogodovanju optuženom kroz načelo *in dubio pro reo* iz člana 3. stav 2. ZKP FBiH, ima mjesta samo kada se kod suda i pored brižljive i savjesne ocjene dokaza opravdano pojavi sumnja u pogledu postojanja činjenica (koje moraju biti odlučne) koje čine obilježja krivičnog djela, ili o kojima ovisi primjena neke od odredaba krivičnog zakonodavstva, što u konkretnom predmetu nije slučaj.

Na kraju, potrebno je istaći da je ovaj sud prilikom donošenja odluke imao u vidu i ostale dokaze koji su izvedeni tokom postupka, a koji po svom sadržaju nisu od značaja za zakonito i pravilno presuđenje u ovoj krivičnopravnoj stvari, zbog čega nisu detaljnije obrazloženi.

Prilikom odmjeravanja kazne ovaj sud je imao u vidu sve okolnosti koje su, u skladu sa članom 41. stav 1. preuzetog KZ SFRJ, od značaja za odmjeravanje kazne. Pri navedenom sud

je pošao od činjenice da je za predmetno krivično djelo zapriječena kazna zatvora od najmanje pet godina. Kao olakšavajuću okolnost sud je cijenio činjenicu da optuženi nije ranije osuđivan, kao i da je pomagao određenim zatočenicima (o čemu su govorili svjedoci odbrane). Kao otežavajuće okolnosti na strani optuženog sud je cijenio da je optuženi oštećenom M.Ž. nanosio povrede tako što ga je dva puta izvodio iz hangara, a oštećenom M.A.u nakon što ga je natjerao da skine odjeću repetirani pištolj stavio u usta, što sve ukazuje da je optuženi prilikom izvršenja krivičnog djela za koje je ovom presudom oglašen krivim iskazao veliku upornost, odlučnost i bezobzirnost. Cijeneći naprijed navedene olakšavajuće okolnosti, sud je našao da iste predstavljaju osobito olakšavajuće okolnosti i da s tim u vezi, u smislu člana 42. stav 1. tačka 2) preuzetog KZ SFRJ ima mjesta primjeni instituta ublažavanja kazne, te je optuženom N.P. primjenom odredaba 43. stav 1. tačka 1. i 48. preuzetog KZ SFRJ za krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. preuzetog KZ SFRJ utvrdio kaznu zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine, a potom mu primjenom odredbe člana 49. stav 1. preuzetog KZ SFRJ uzeo kao utvrđenu kaznu zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine koja je optuženom N.P. zbog učinjenog krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. preuzetog KZ SFRJ izrečena presudom Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 07 0 K 012876 22 Kž 2 od 02.10.2023. godine, nakon čega je optuženog N.P., na osnovu člana 48. stav 2. tačka 3) preuzetog KZ SFRJ osudio na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine i 9 (devet) mjeseci. Po nalaženju ovog suda, izrečena kazna je srazmjerna težini učinjenih krivičnih djela i stepenu krivnje optuženog, te je neophodna da bi se njome izrazila društvena osuda krivičnog djela, utjecalo na optuženog da ubuduće ne čini krivična djela i da se potakne njegovo prevaspitanje, da se utječe na ostale da ne čine ovakva krivična djela i da se utječe na svijest građana o pogibljenosti krivičnih djela i opravdanosti kažnjavanja učinitelja, u smislu člana 41. stav 1. preuzetog KZ SFRJ.

Na osnovu člana 202. stav 1. ZKP FBiH sud je optuženog obavezao da Kantonalnom sudu u Mostaru nadoknadi troškove krivičnog postupka i to iznos od 200,00 KM na ime troškova koji se odnose na vještačenje po vještaku dr. Nerminu Sarajliću, te paušalni iznos od 300,00 KM obzirom na trajanje i složenost postupka pred tim sudom, kao i da Vrhovnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine naknadi troškove paušala u iznosu od 100,00 KM imajući u vidu trajanje postupka, sve u roku od 15 dana od dana pravosnažnosti presude, pod prijetnjom prinudnog izvršenja. Ovo stoga što je optuženi prema vlastitoj izjavi srednjeg imovnog stanja, a pri tome nije dostavio nikakve dokaze da bi plaćanjem troškova krivičnog postupka bila ugrožena njegova ili egzistencija osoba koje izdržava, niti je tokom postupka predlagao da bude oslobođen plaćanja troškova krivičnog postupka.

Naposljetku, u postupku pred prvostepenim sudom u smislu člana 288. stav 2. ZKP FBiH je pročitao zapisnik o ispitivanju S.Ž.broj T07 0 KTRZ 007303 13 od 02.11.2015. godine budući da je ovaj svjedok u vrijeme vođenja postupka pred prvostepenim sudom umro (činjenica smrti utvrđena je uvidom u izvod iz matične knjige umrlih Općine Stolac broj 04/1-01-15-4-209/2020). Iz navedenog zapisnika (strana 3.), proizilazi da je ovaj svjedok postavio zahtjev za naknadu nematerijalne štete. Nadalje, iz zapisnika sa glavnog pretresa od 09.09.2020. godine proizilazi da oštećeni M.A. potražuje naknadu nematerijalne štete. Iz navedenih razloga, te kako podaci krivičnog postupka ne pružaju pouzdan osnov ni za potpuno ni za djelimično presuđenje, sud je, temeljem odredbe člana 212. stav 3. ZKP FBiH porodicu

oštećenog M.Ž. i oštećenog M.A. sa imovinskopravnim zahtjevima uputio na parnični postupak.

Na osnovu naprijed izloženog, odlučeno je kao u izreci ove presude.

Zapisničarka
Senida Kurtović,s.r.

Predsjednica vijeća
Ismeta Mujanović,s.r.

POUKA: Protiv ove presude žalba nije dopuštena.